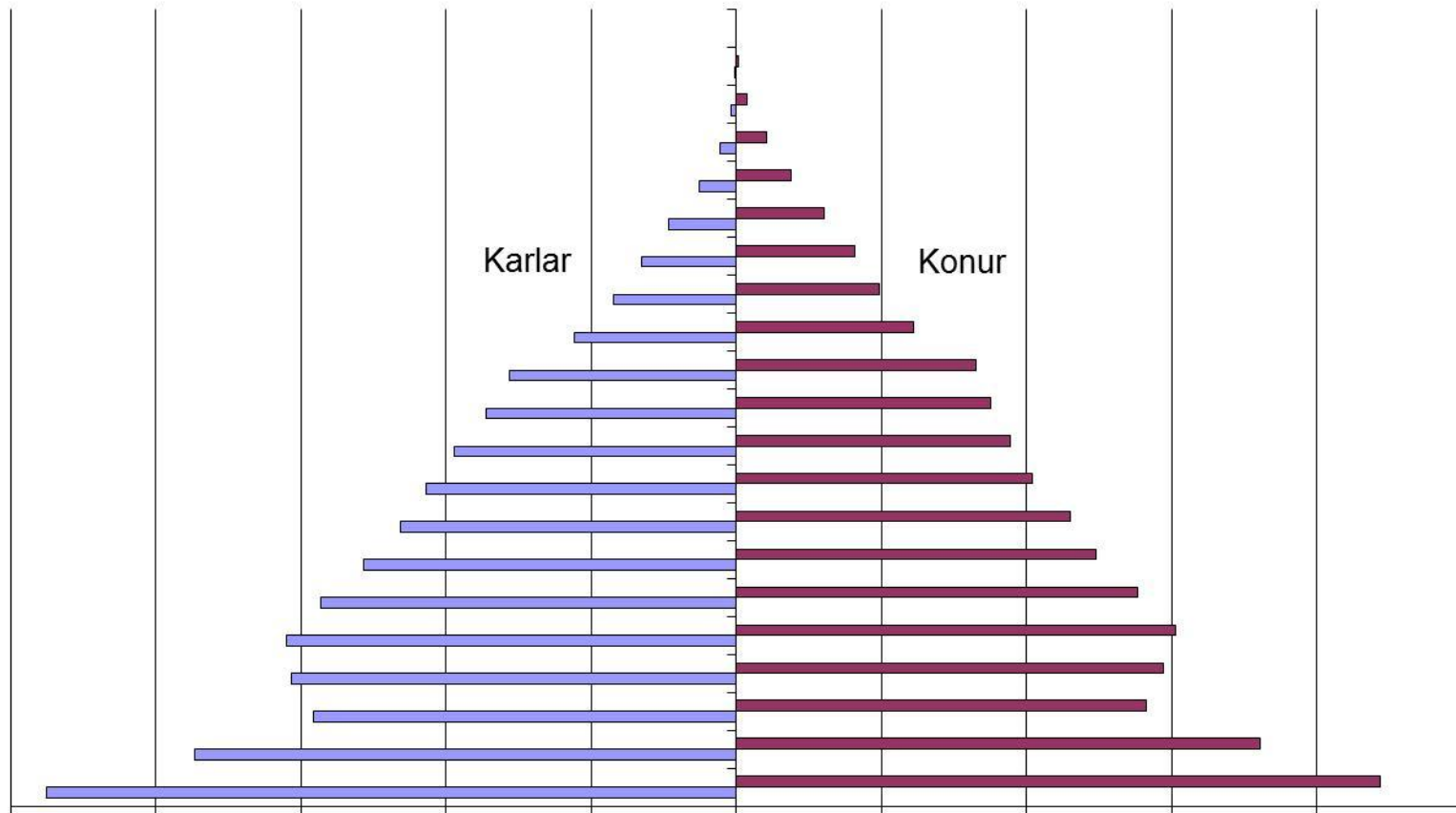

Ráðstefna um sveigjanleg starfslok og atvinnumál aldraðra

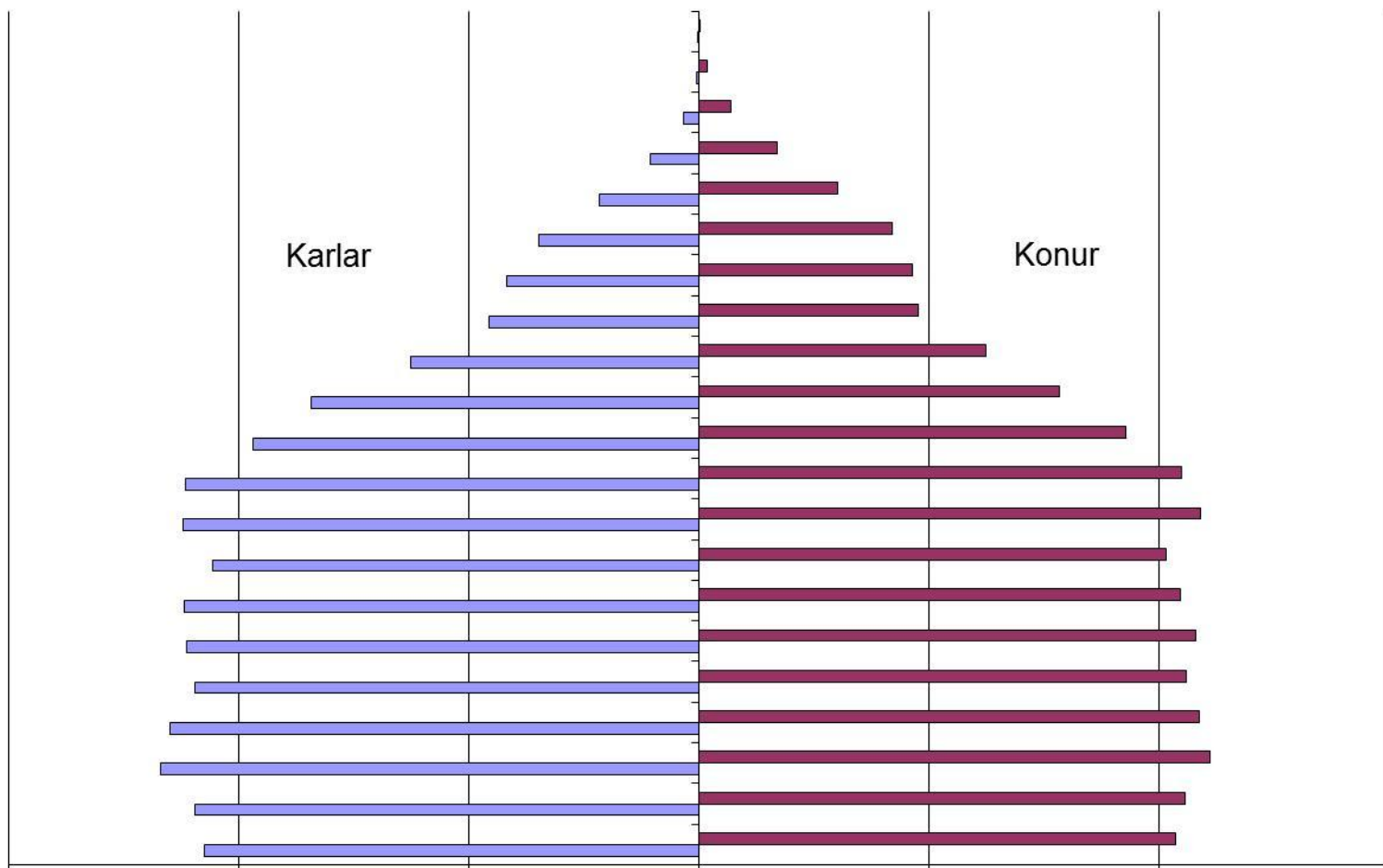
Hannes G. Sigurdsson
25 nóvember 2014

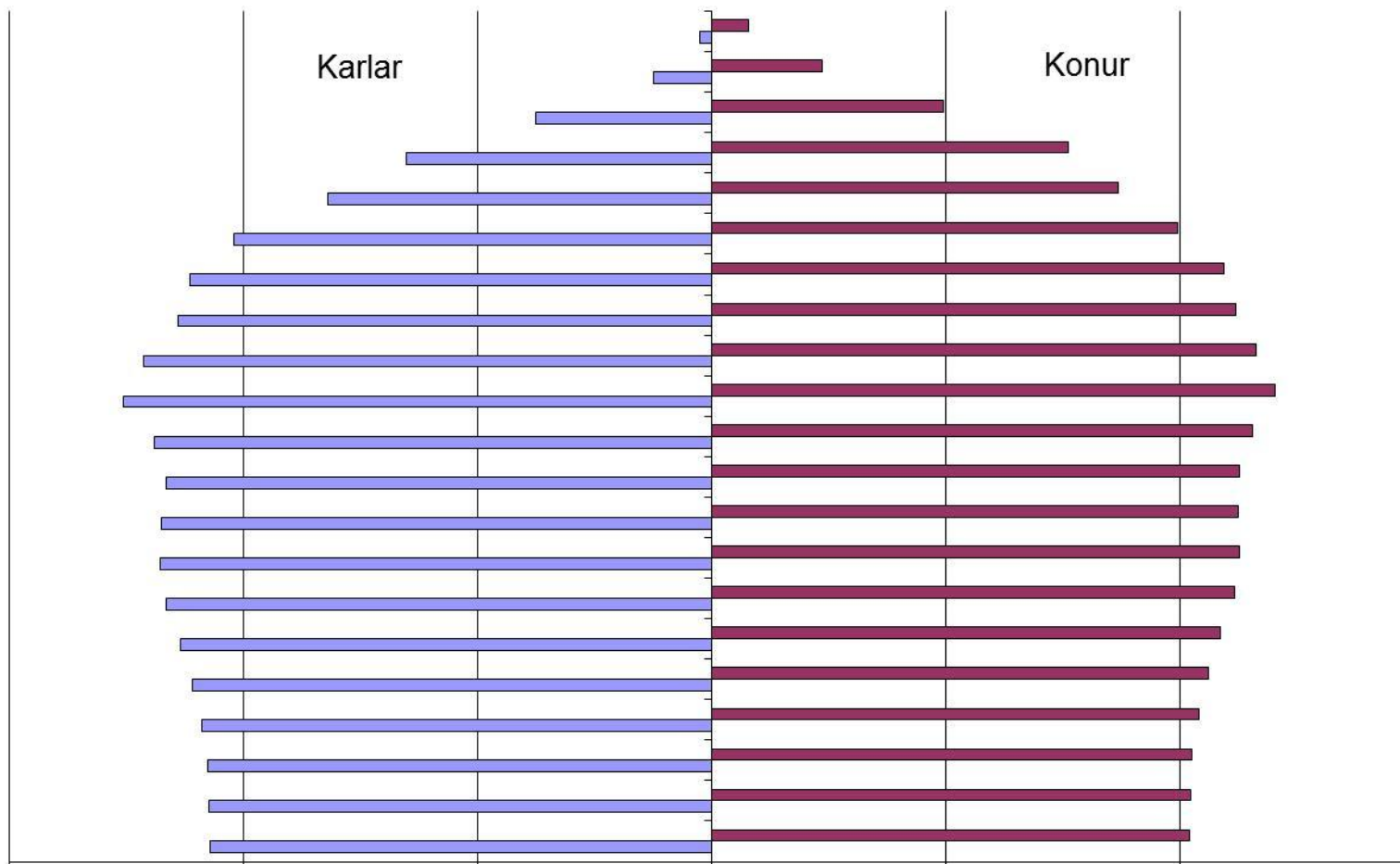
Mannfjöldapíramídi á Íslandi árið 1950

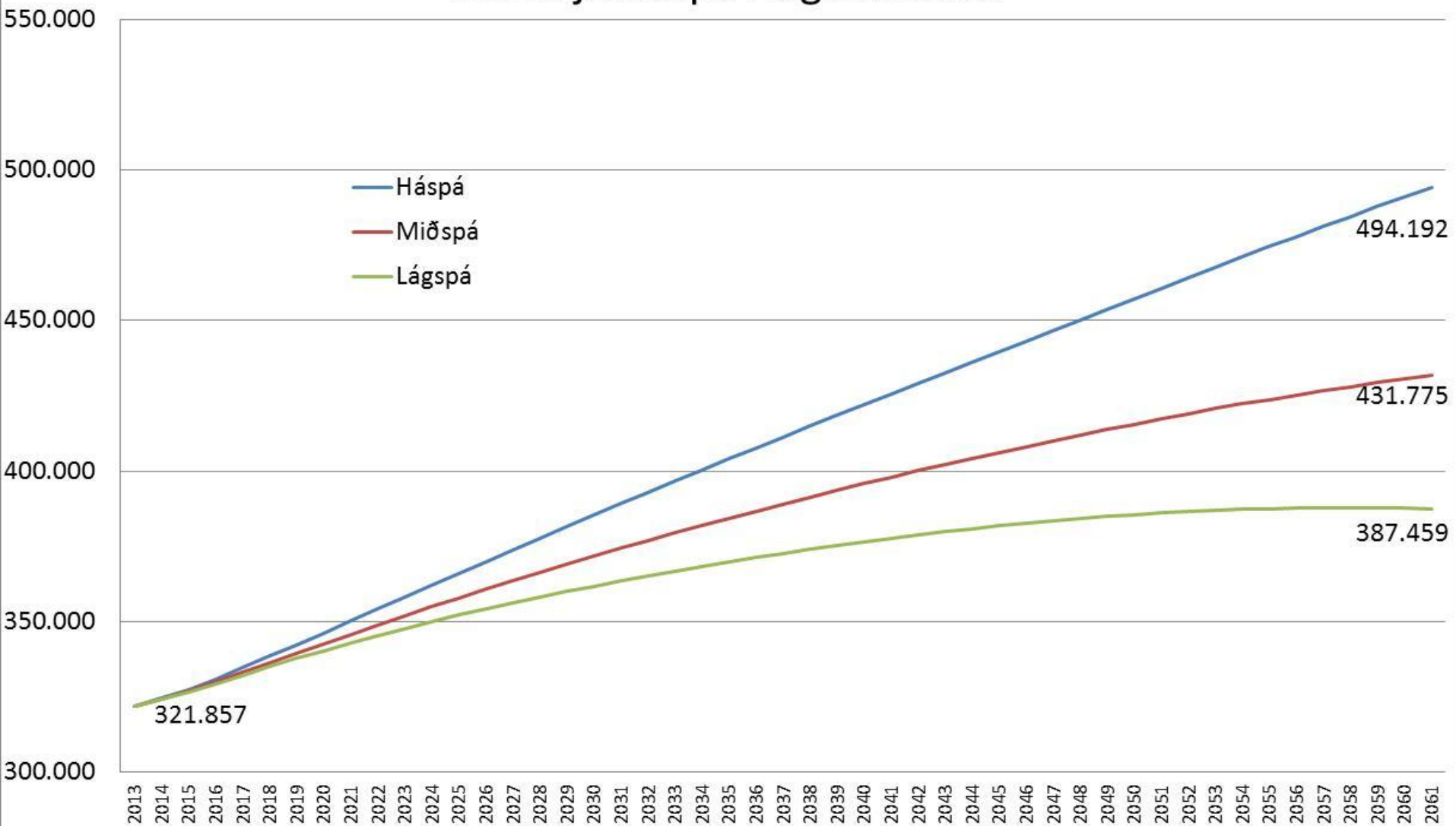
Mannfjöldapíramídi á Íslandi árið 2005

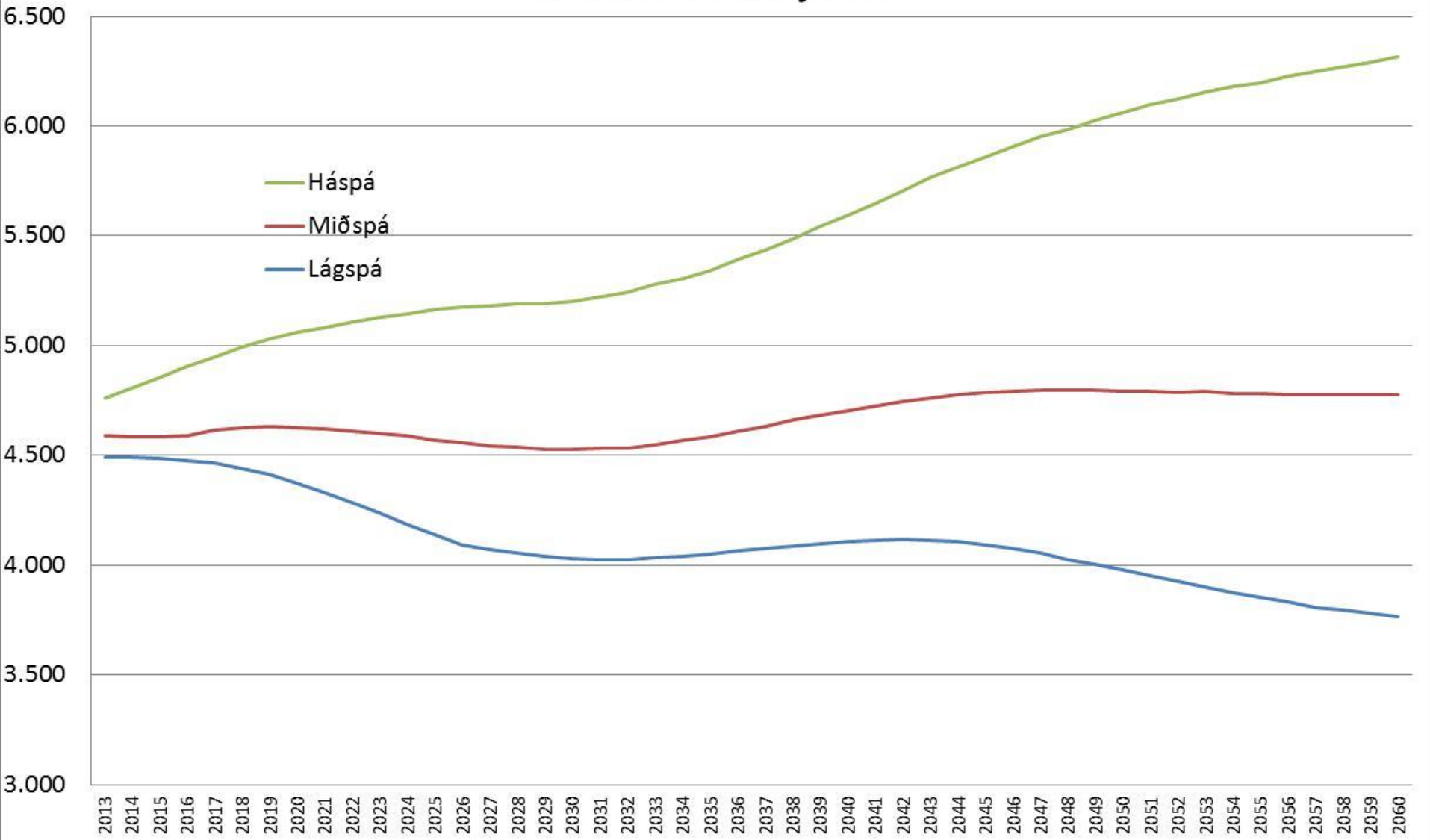
Mannfjöldapíramídi á Íslandi árið 2050

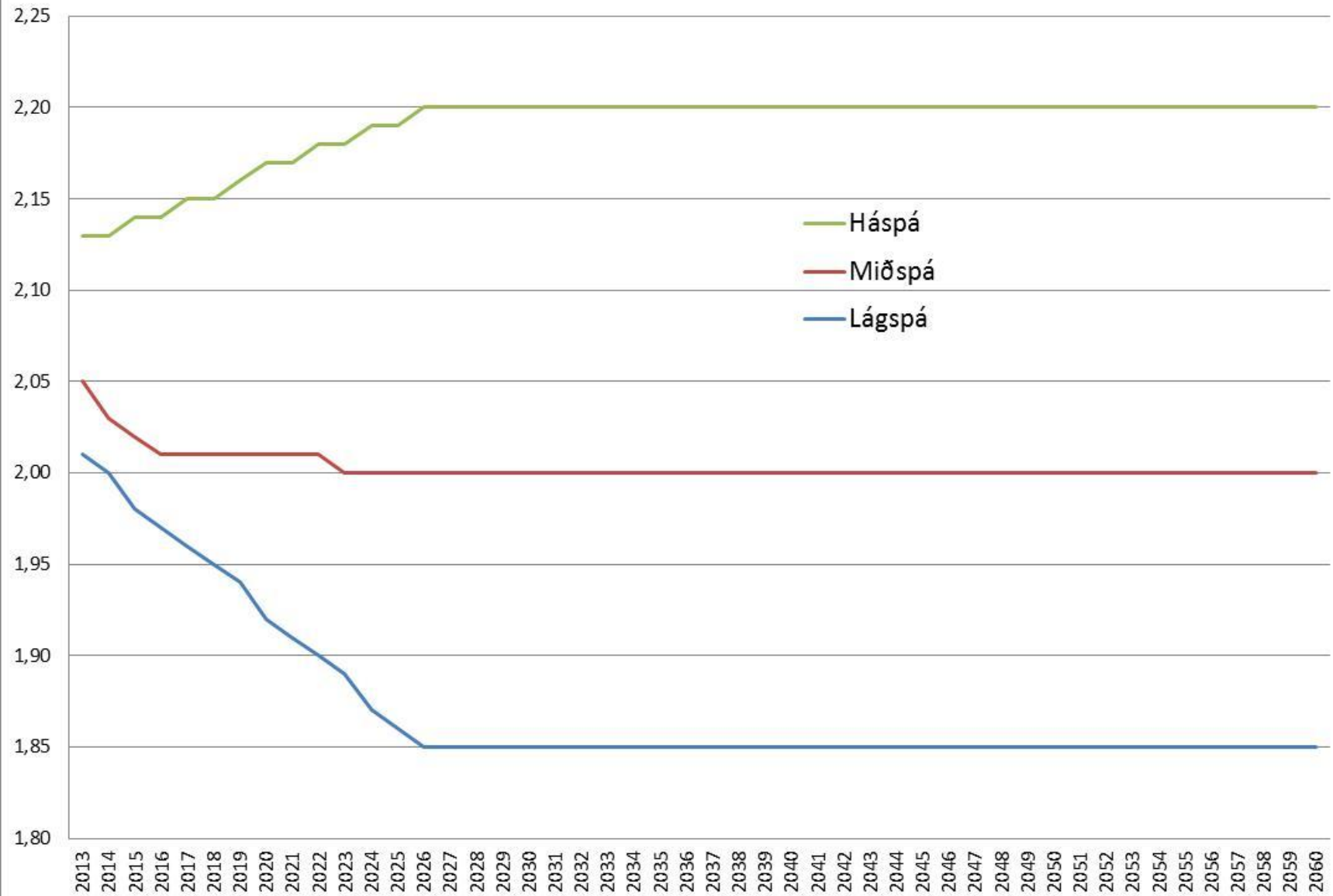
Mannfjöldaspá Hagstofunnar

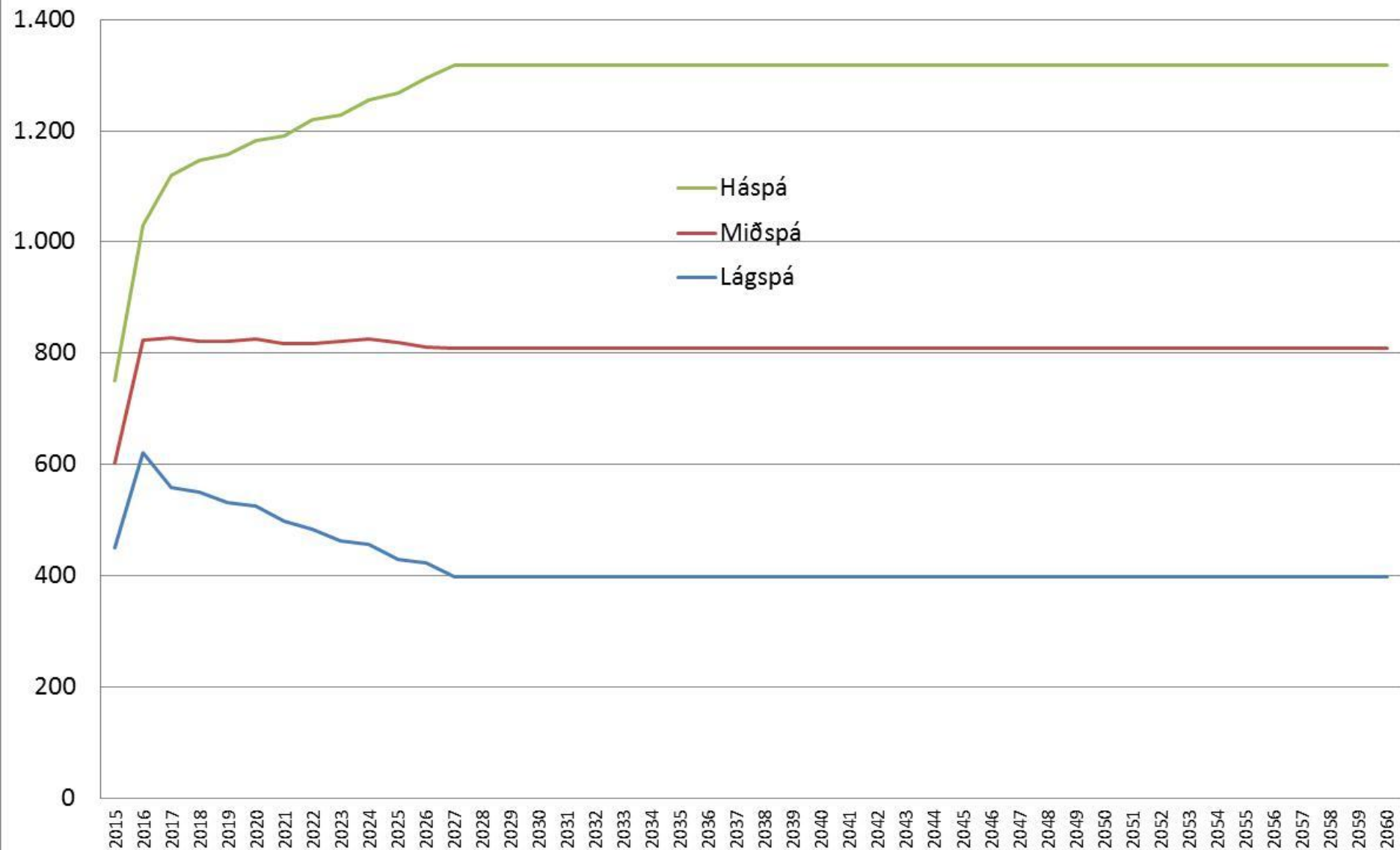
Fæddir á hverju ári

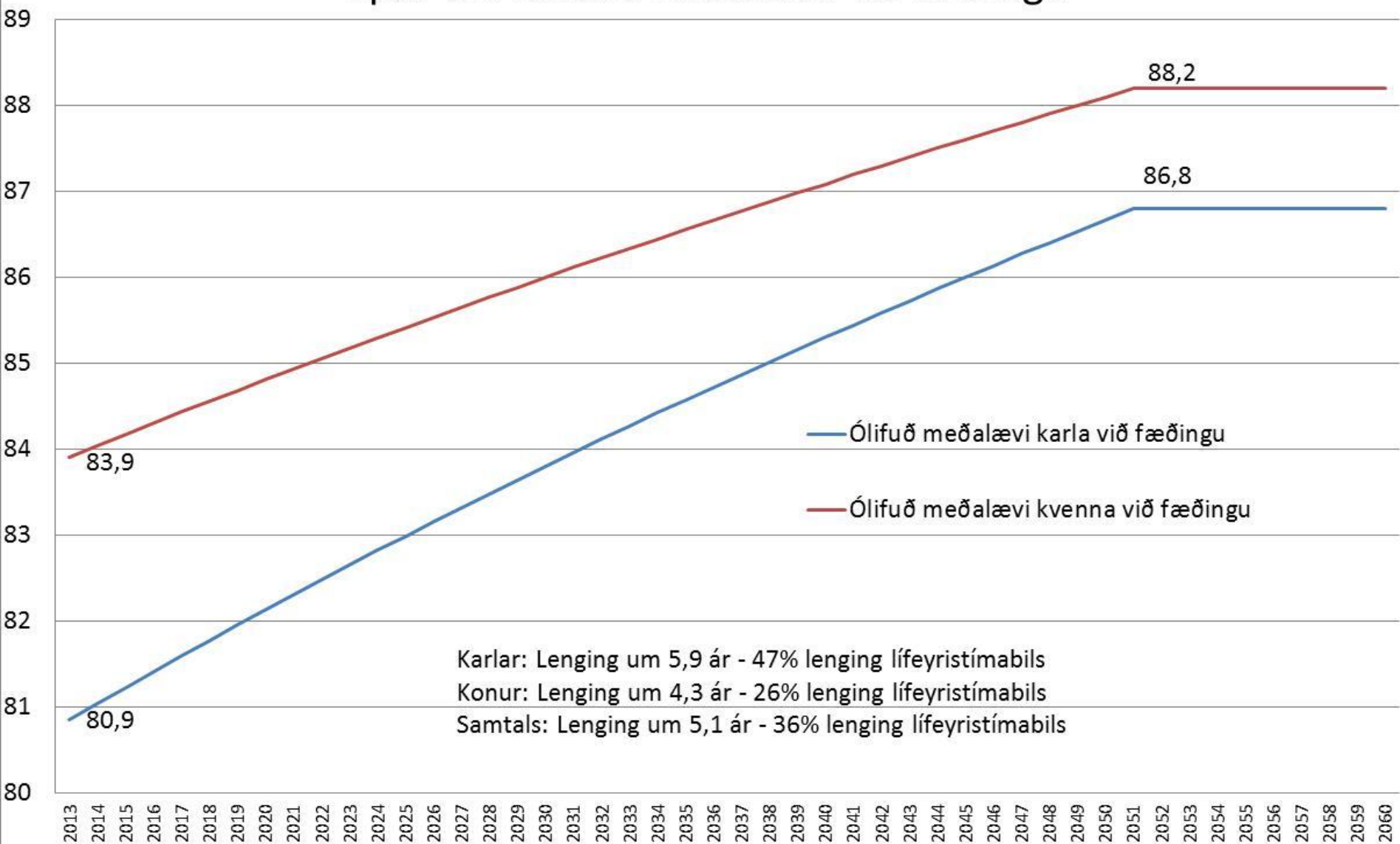
Fjöldi barna á ævi hverrar konu

Aðfluttir umfram brottflutta

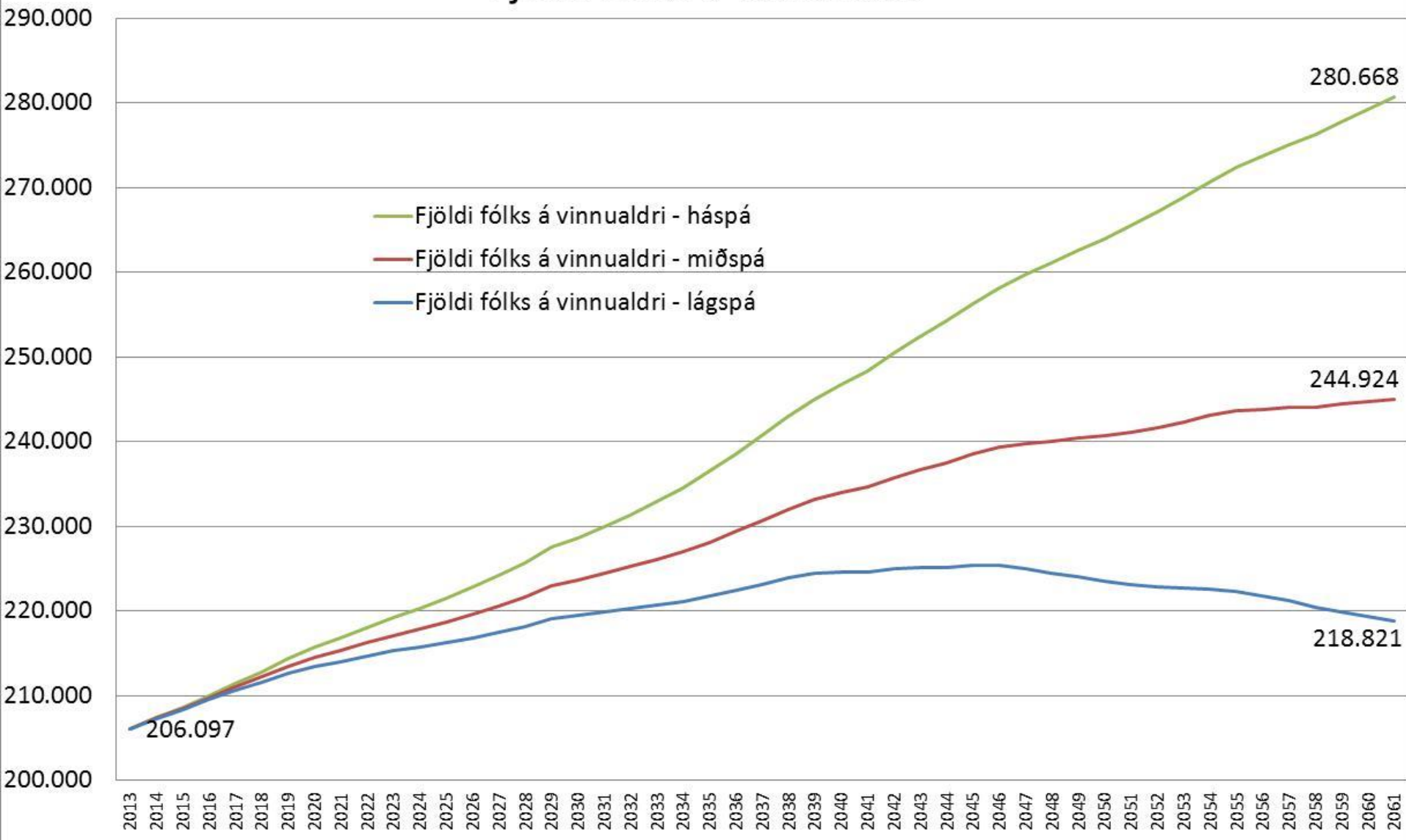

Spár um ólifaða meðalævi við fæðingu

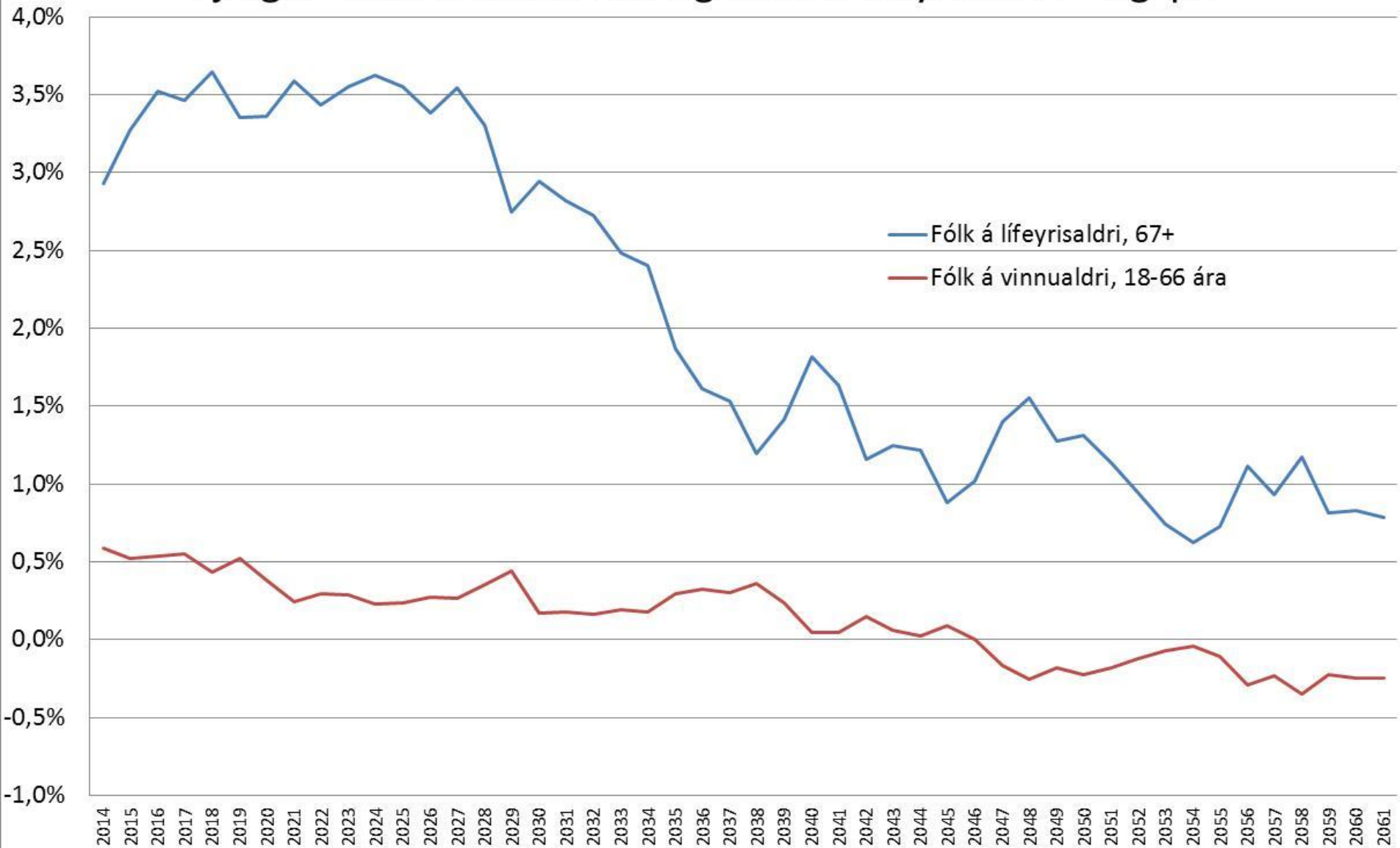

Karlar: Lenging um 5,9 ár - 47% lenging lífeyristímabils
Konur: Lenging um 4,3 ár - 26% lenging lífeyristímabils
Samtals: Lenging um 5,1 ár - 36% lenging lífeyristímabils

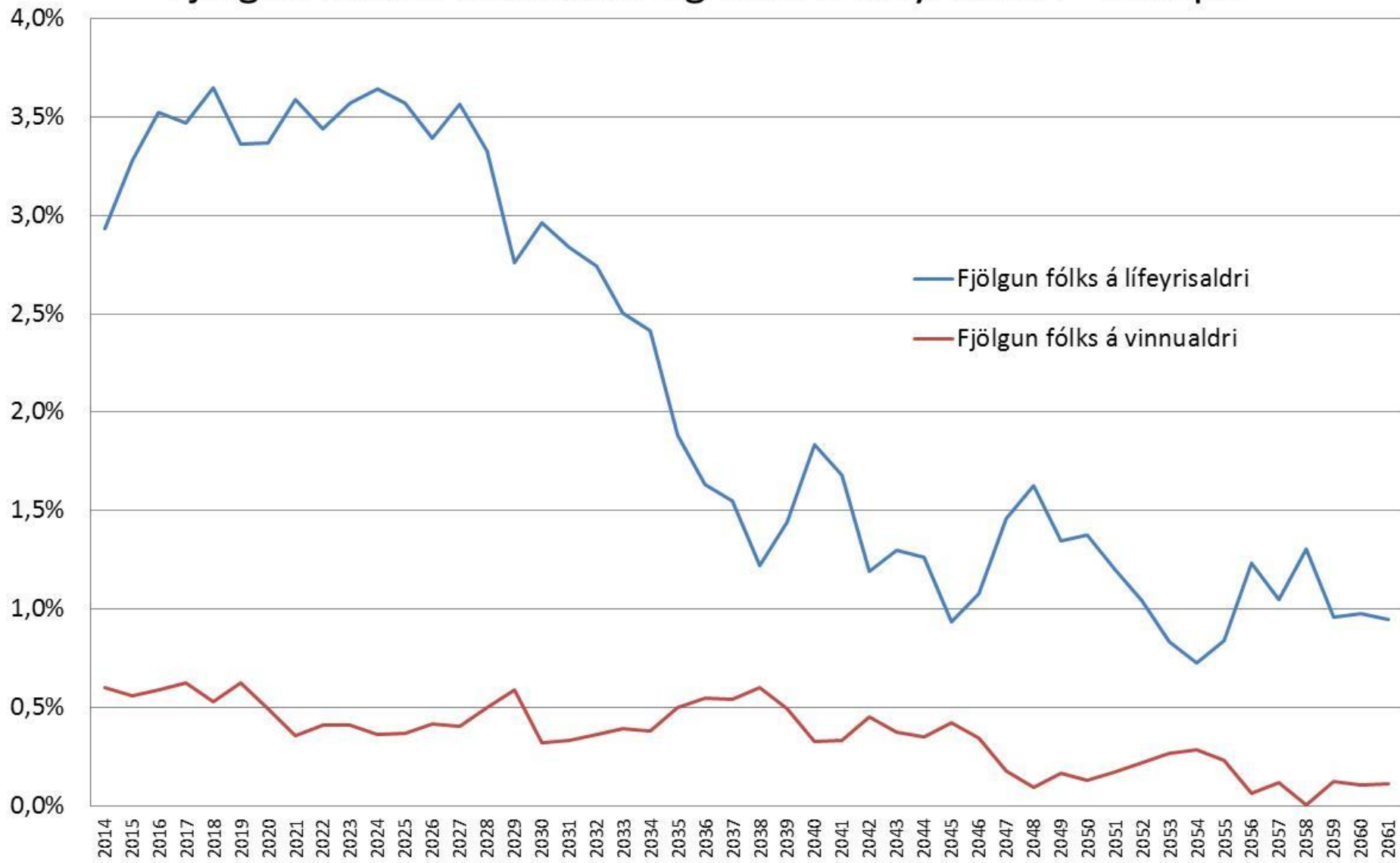
Fjöldi fólks á vinnualdri

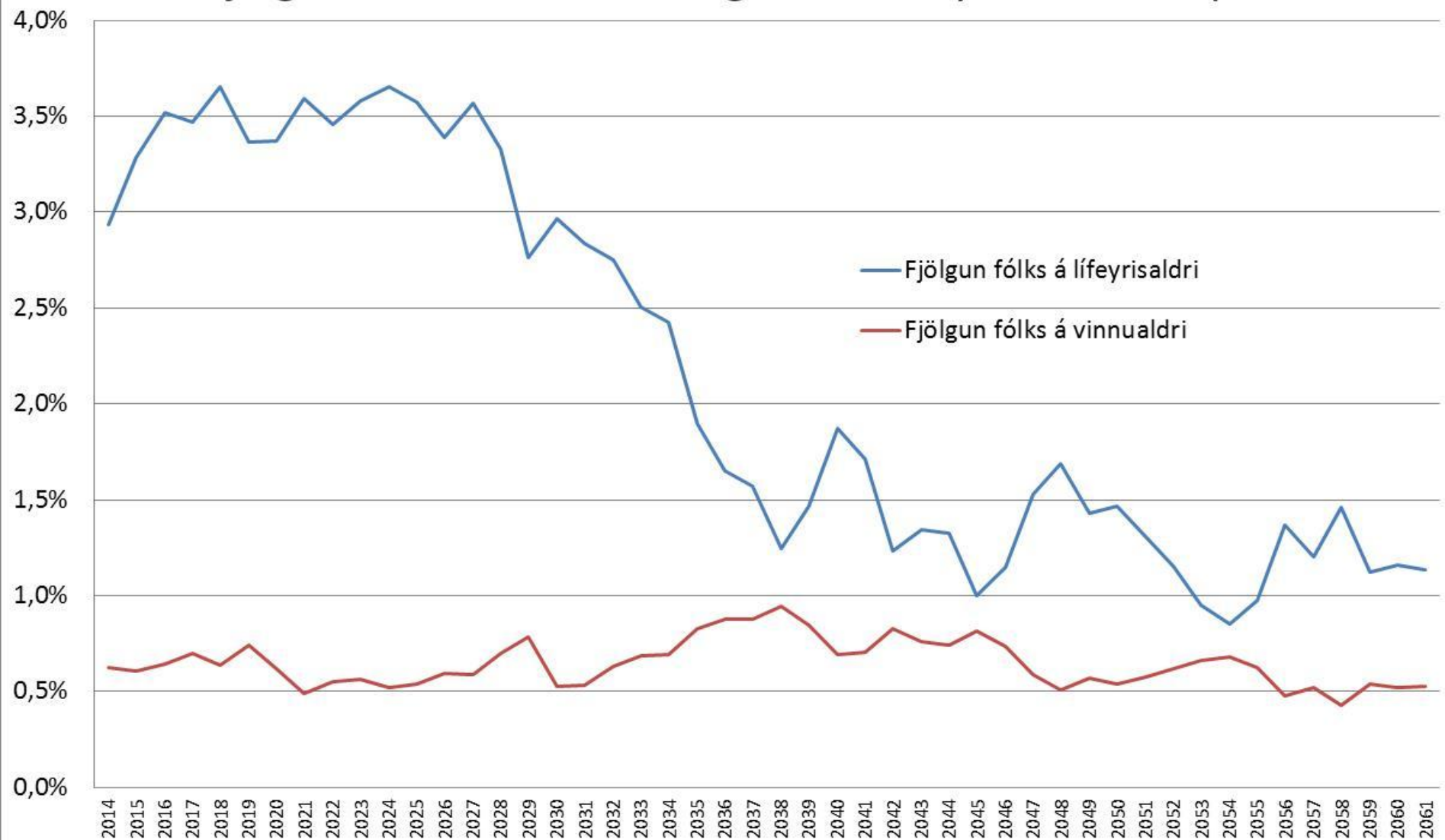
Fjölgun fólks á vinnualdri og fólks á lífeyrisaldri - lágsþá

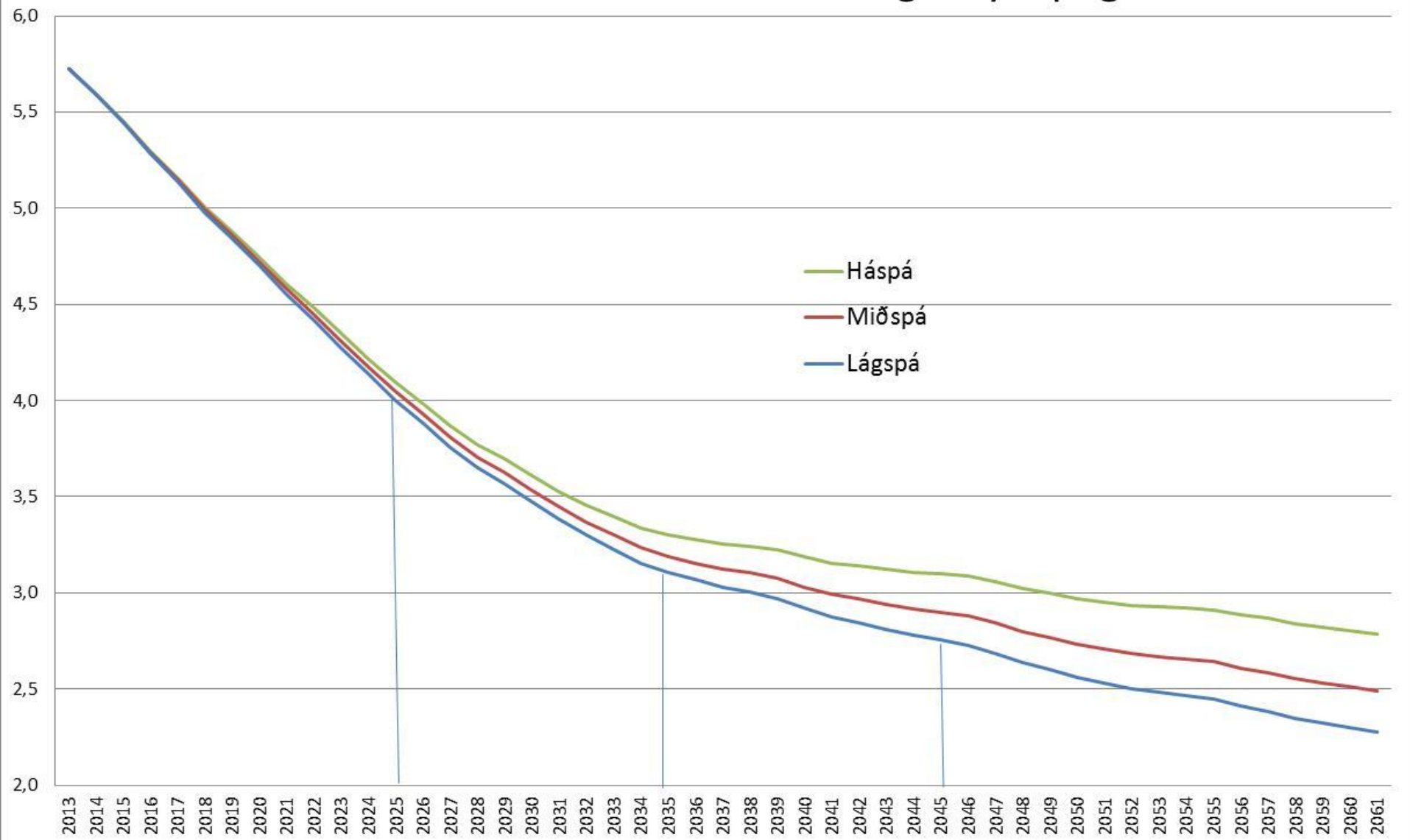
Fjölgun fólks á vinnualdri og fólks á lífeyrisaldri - miðspá

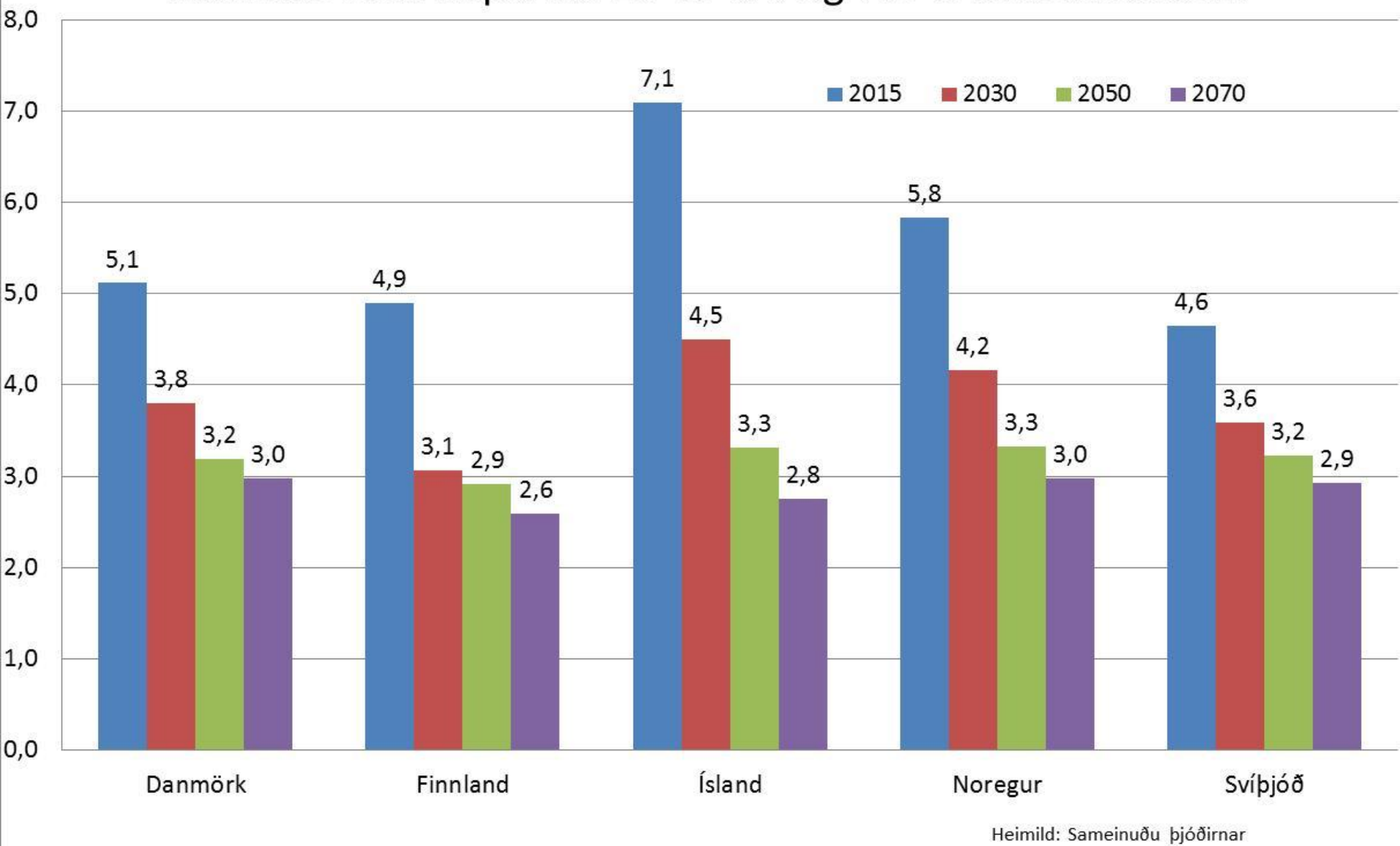
Fjölgun fólks á vinnualdri og fólks á lífeyrisaldri - háspá

Hlutfallið milli fólks á vinnualdri og lífeyrisþega

Hlutfallið milli hópanna 20-69 ára og 70+ á Norðurlöndum

Heimild: Sameinuðu þjóðirnar

Eldri þjóð – ný viðfangsefni

- Árið 2007 gáfu SA út skýrslu um helstu viðfangsefni sem fylgdu hækkandi aldri
- Það sem þar sagði hefur í engu breyst
- Breytingin úr hlutfalli vinnandi fólks úr 6:1 í 2:1 mun verða tilfinnanleg
- Bæði fæðingar- og dánartíðni hefur farið lækkandi í heiminum öllum, eldra fólki hefur fjölgað og hlutdeild þess í mannfjölda aukist. Hin háa hlutdeild aldraðra sem í stefnir á sér ekki fordæmi í sögu mannkyns.

Engar auðveldar lausnir

- Þróunin er hafin og færir þjóðinni ný viðfangsefni og lausnirnar verða ekki alltaf auðveldar.
- Stjórnámálamenn þurfa að hugsa til langs tíma og vera tilbúnir til þess að taka umdeildar ákvarðanir til að mæta þeim áskorunum sem bíða.
- Því fyrr sem ýmsum vanda af þessum sökum er mætt þeim mun viðráðanlegri verður hann.
- Huga verður að þróun næstu áratuga og markmið aðgerða og mat á árangri verða að taka mið af því.
- Spurningar vakna um hvernig velferðarkerfi samrýmist fjölgun aldraðra og hlutfallslegri fækkun starfandi fólks og hvernig unnt sé að viðhalda hagvexti og öflugum vinnumarkaði?

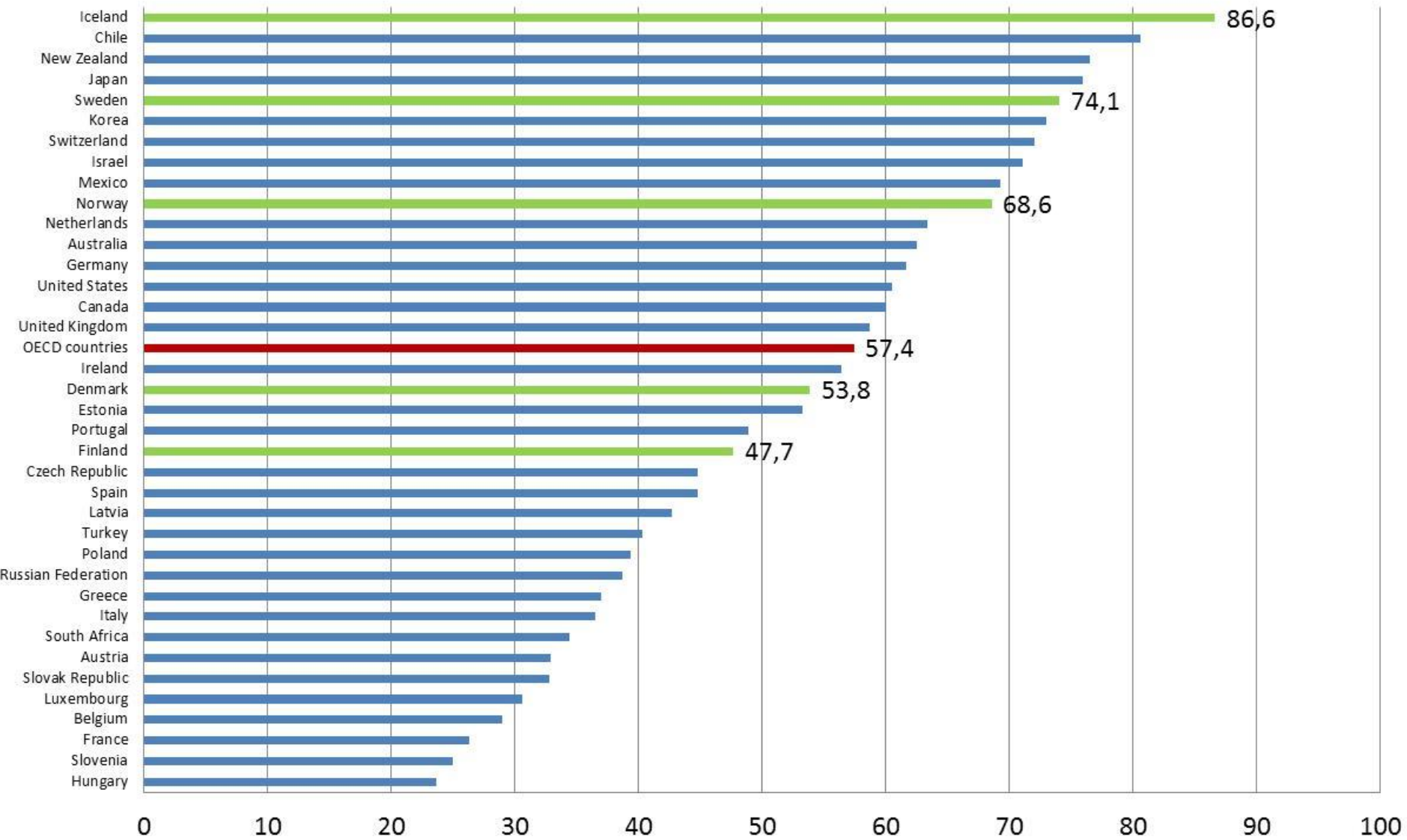
Áskoranir

- Óhjákvæmilegt virðist að greiðslupátttaka notenda heilbrigðisþjónustu verði mun meiri en menn hafa vanist undanfarna áratugi.
- Fækkun fólks á vinnualdri mun takmarka hagvöxt og draga úr lífskjarabata, skapa þrýsting á hækkandi skattbyrði og valda viðvarandi vinnuaflsskort.
- 70 ára og eldri, verða 19% íbúanna í stað 9% nú og munu telja 84 þúsund manns, samkvæmd miðspá Hagstofunnar.
- Fjöldi Íslendinga 80 ára og eldri mun meira en þrefaldast fram til 2050, úr 12 þúsund í 40 þúsund.

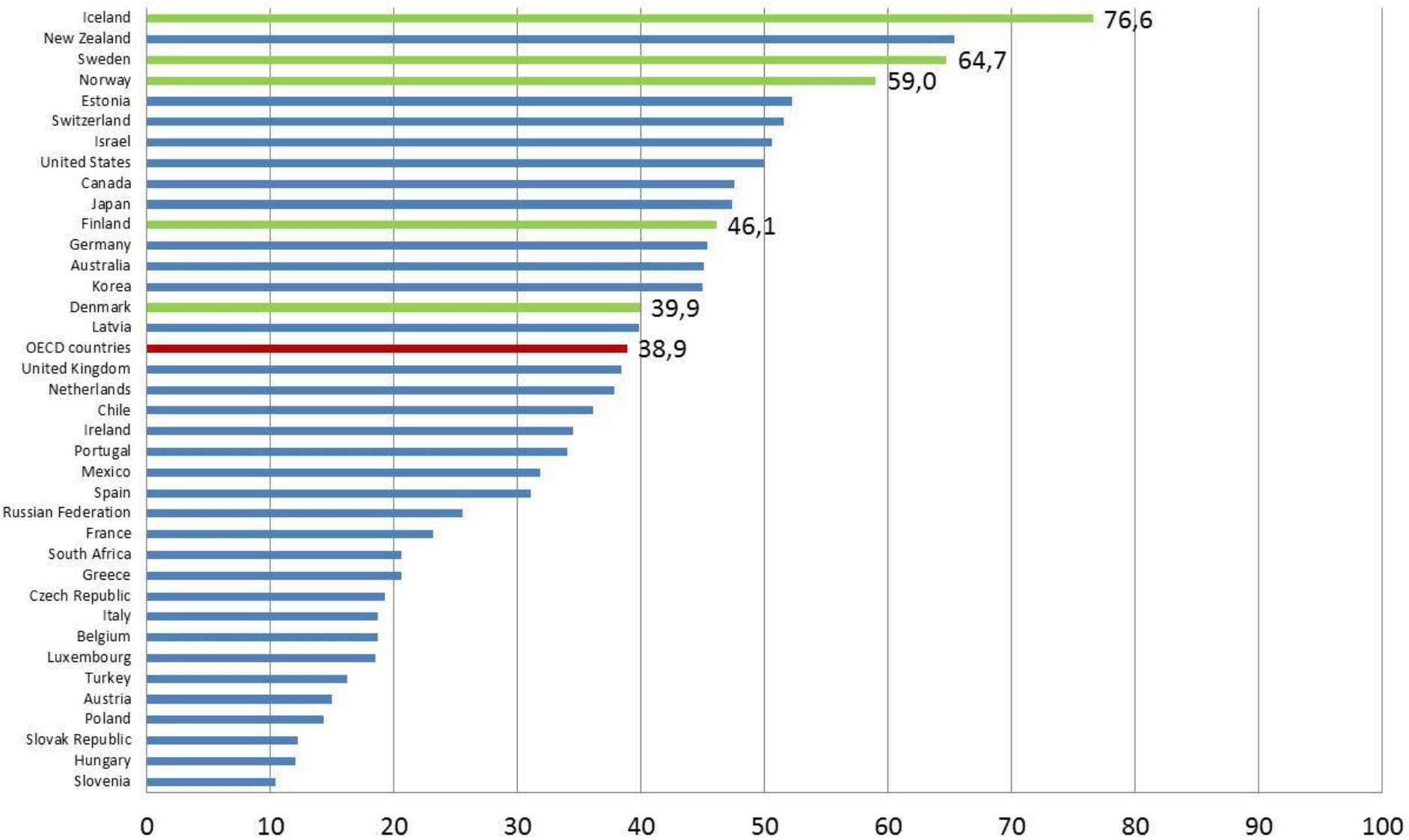
Aldraðir eru stórnotendur heilbrigðisþjónustu

- Um 60% kostnaðar vegna heilbrigðisþjónustu einstaklinga fellur til eftir 65 ára aldur
- Aldurssamsetning þjóða hefur því umtalsverð áhrif á útgjöld til heilbrigðismála.
- Útgjöld Íslands eru svipuð meðaltali OECD, um 9% af VLF
- Þjóðin er hins vegar talsvert yngri en nálægar þjóðir og munu útgjöldin vaxa hratt eftir því sem þjóðin eldist.
- Einföld þríliða gefur þá niðurstöðu að heilbrigðisútgjöldin verði þriðjungur hærri um miðja öldina vegna breyttrar aldurssamsetningar, þ.e. vaxi úr 9% í 12%.
- Það samsvarar um helmingi af núverandi tekjuskatti einstaklinga

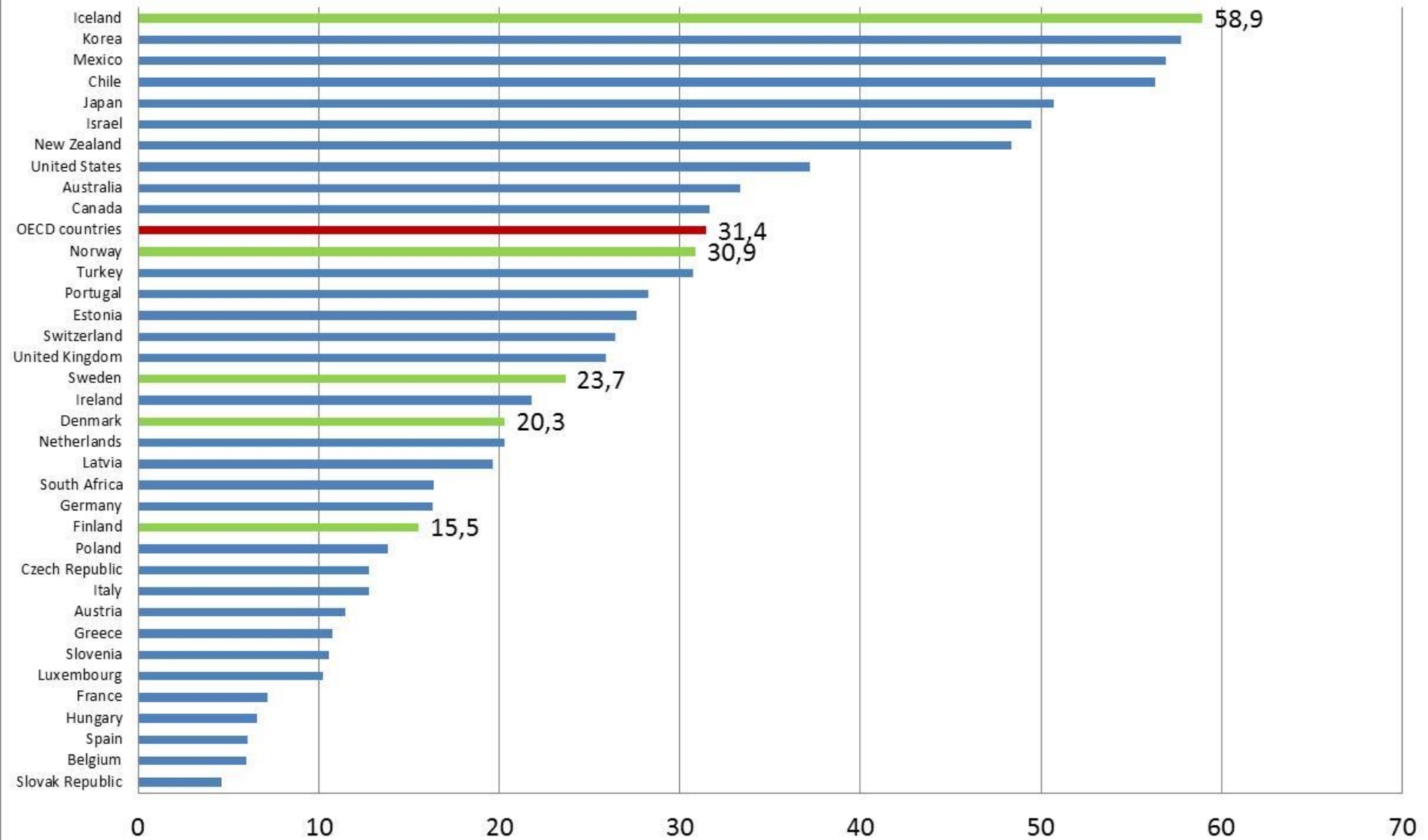
Atvinnuþátttaka 60-64 ára karla í OECD ríkjum árið 2013, %

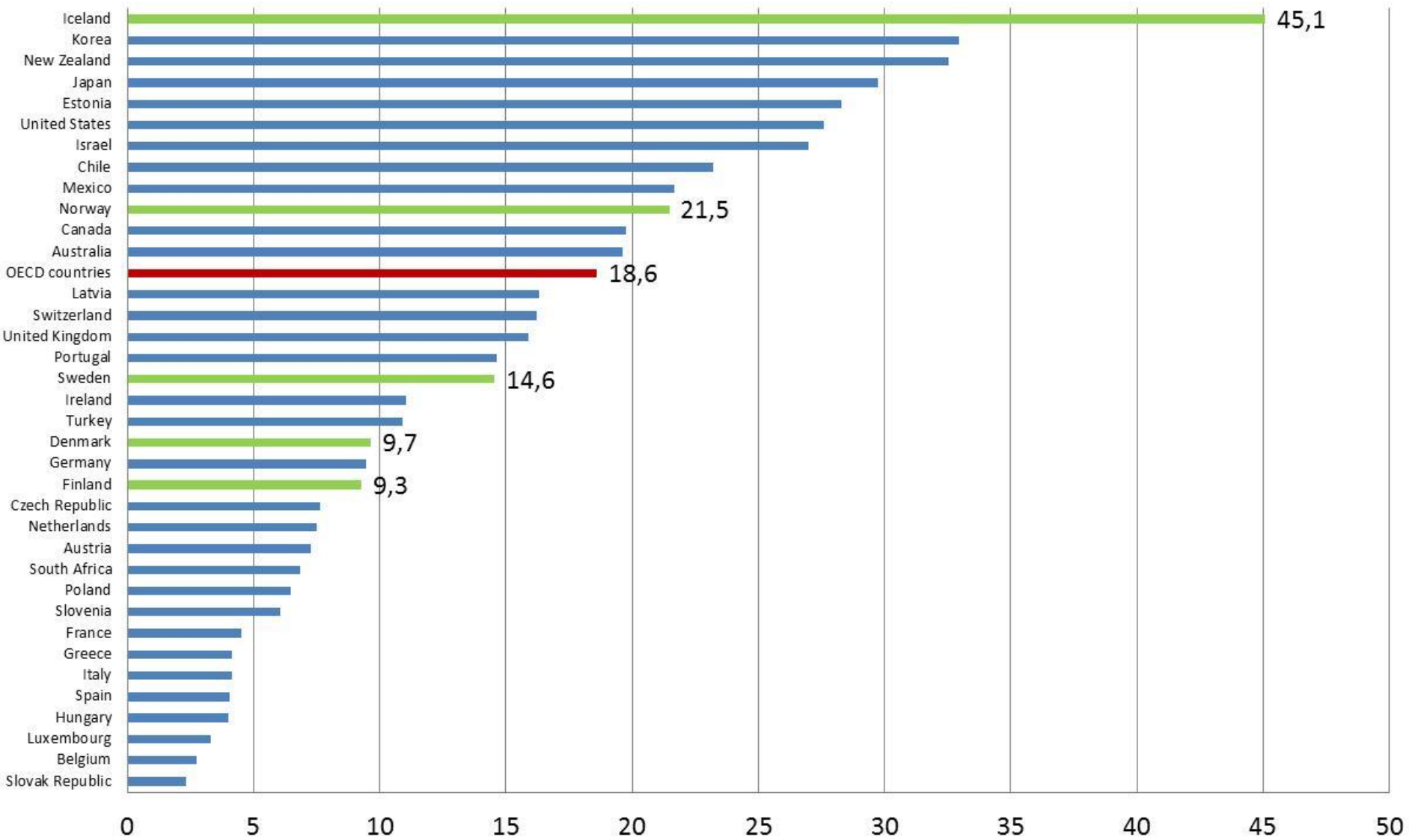
Atvinnuþátttaka 60-64 ára kvenna í OECD ríkjum árið 2013, %

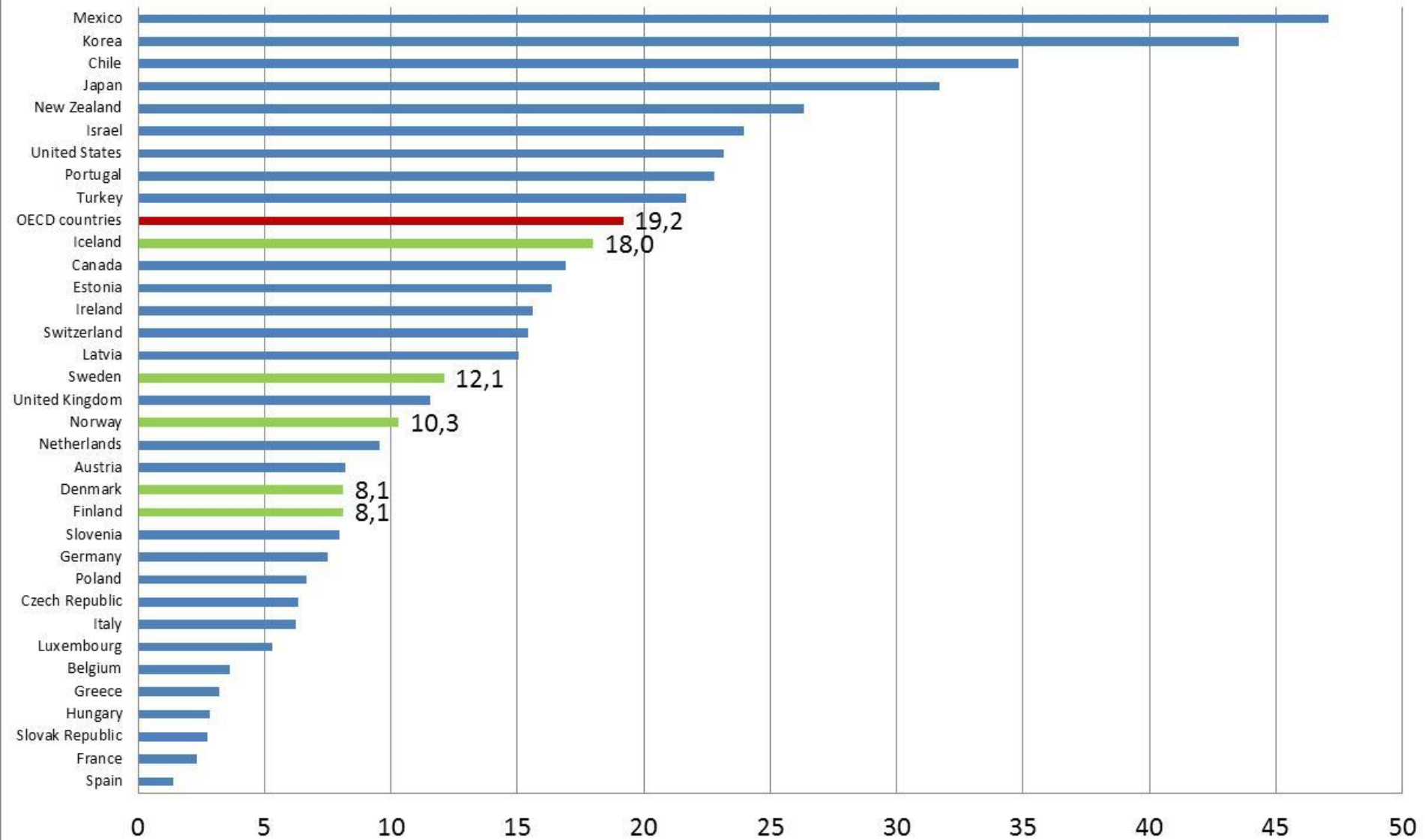
Atvinnuþátttaka 65-69 ára karla í OECD ríkjum árið 2013, %

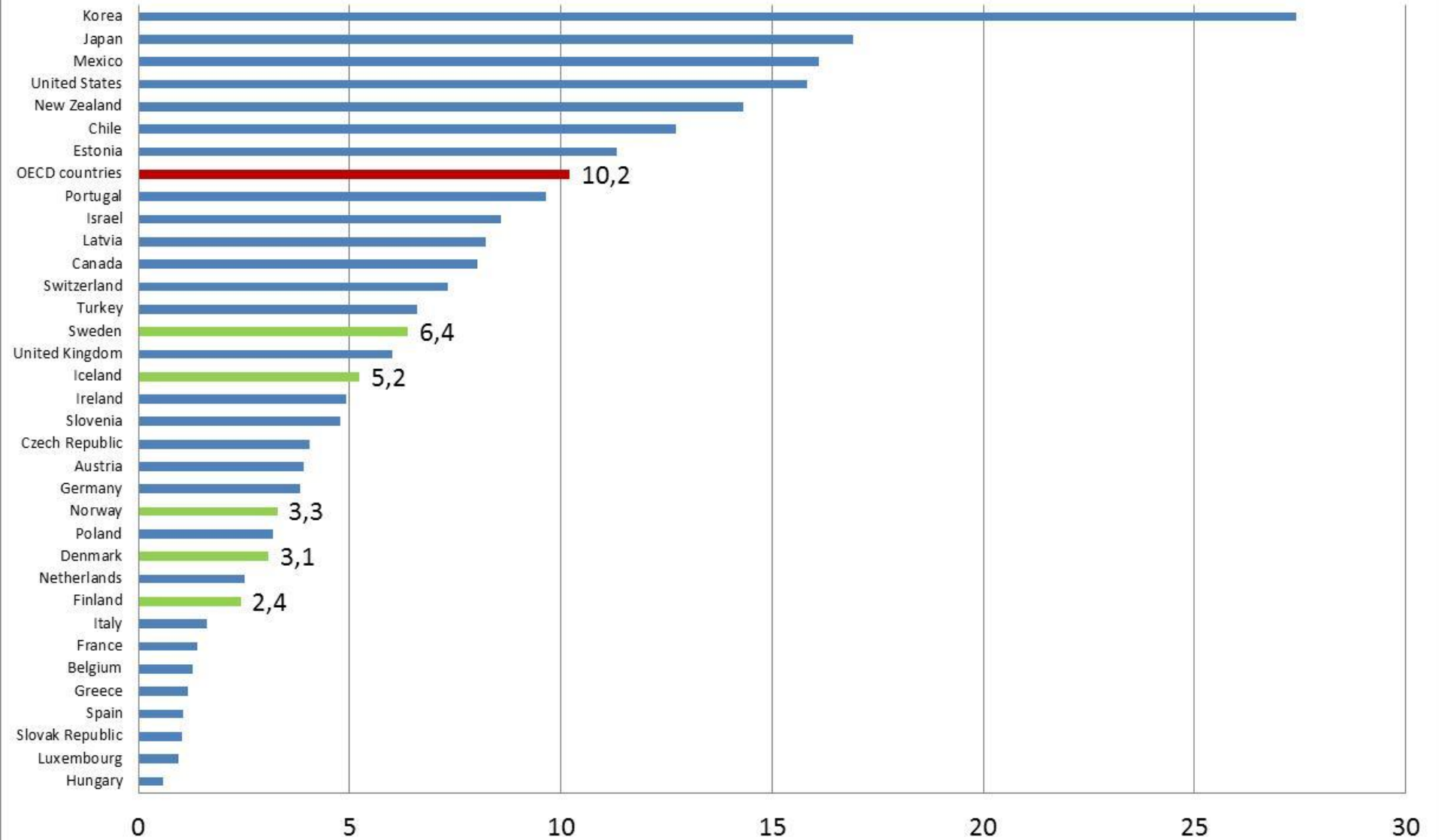
Atvinnuþátttaka 65-69 ára kvenna í OECD ríkjum árið 2013, %

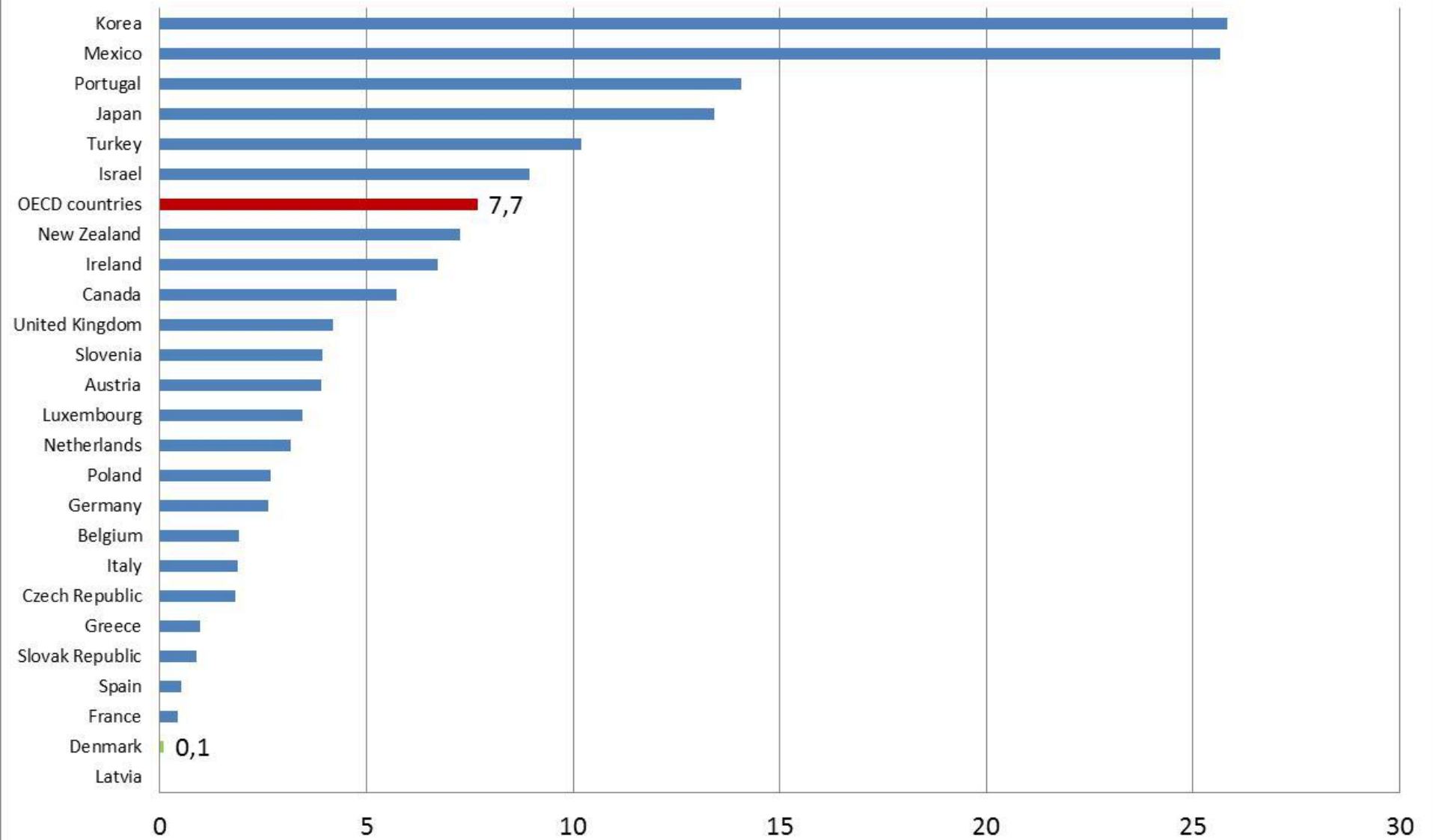
Atvinnuþátttaka 70-74 ára karla í OECD ríkjum árið 2013, %

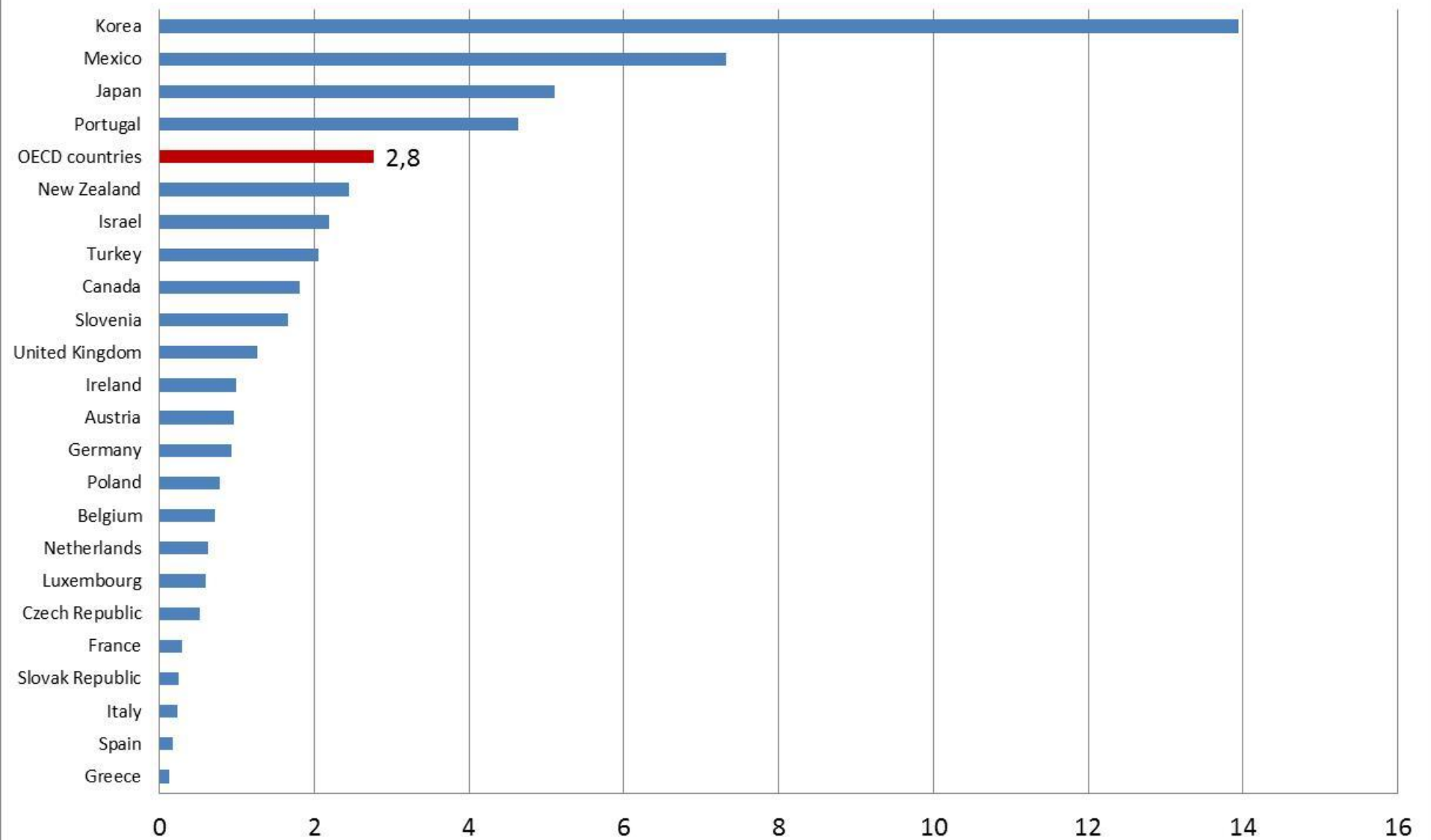
Atvinnuþátttaka 70-74 ára kvenna í OECD ríkjum árið 2013, %

Atvinnuþátttaka 75+ ára karla í OECD ríkjum árið 2013, %

Atvinnuþátttaka 75+ ára kvenna í OECD ríkjum árið 2013, %

Atvinnuþátttaka eldra fólks þarf að aukast ...

- Aukin atvinnuþátttaka getur vegið á móti mikilli fjölgun aldraðra í hlutfalli við vinnandi fólk
- Ekki er almennt mikið svigrúm til þess hér á landi þar sem atvinnuþátttaka er óvísða meiri
- Svigrúm er þó til að auka atvinnuþátttöku þeirra sem eru eldri en 65 ára
- Samanburður við t.d. Kóreu, Japan, Nýja-Sjáland og Bandaríkin sýnir að atvinnuþátttaka 70+ getur verið margfalt meiri en nú er hér á landi

... og mæta þarf þörfum þeirra eldri

- Atvinnuþátttaka eldra fólks getur aukist ef réttu hvatarnir eru fyrir hendi
- Fjarlægja þarf hindranir fyrir atvinnuþátttöku eldri starfsmanna
- Atvinnulífið þarf að sníða störf að þörfum þeirra sem eldri eru –vinnutími skiptir mestu máli
- Eftirlaunaaldur hlýtur að koma til framkvæmda
- Almennt búa þeir sem eru 65-70 ára við mun betri heilsu en áður og sú þróun mun halda áfram.